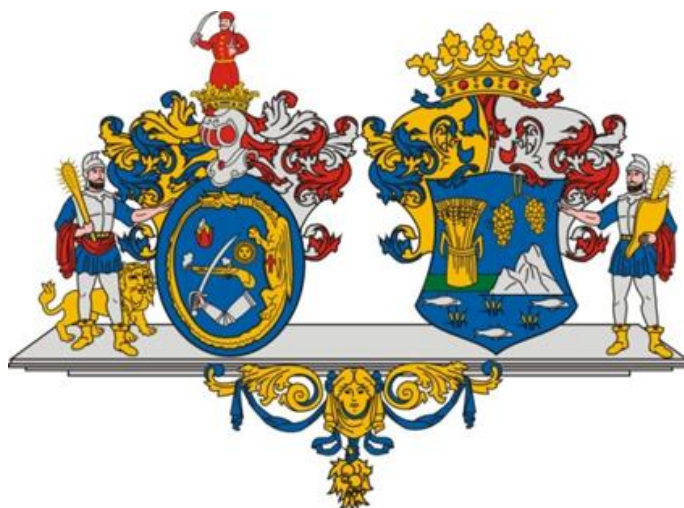

STRATÉGIAI KÖRNYEZETI VIZSGÁLAT

ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETŐ

HAJDÚ-BIHAR MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ MÓDOSÍTÁSÁHOZ ÉS HAJDÚ-BIHAR MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM KÉSZÍTÉSÉHEZ 2021-2027

2021. március

Készítette:

Geolin Bt.

Környezetvédelmi, táj,- és természetvédelmi szakértő:

Silló Szabolcs MMK: 13-13573 OKTF: Sz-036/2009 K-Sz 382/2020

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése.....	4
1.1.	Előzmények, a tematika.....	4
2.	SKV összefoglaló Ismertető.....	6
2.1.	A környezet védelméért felelős szervek szakmai véleménye az SKV-ra és annak beépítése ...	6
2.2.	A vizsgálat legfontosabb megállapításai a fenntarthatóságra és a környezeti elemekre vonatkozóan	8
2.3.	A Stratégiai Környezeti Vizsgálat javaslatainak összegzése.....	9

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

1.1. Előzmények, a tematika

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (továbbiakban: Tftv.) 2011. decemberi módosításával – amely 2012. január 1-én lépett hatályba – a jogalkotó a területfejlesztési feladatokat területi szinten a megyei önkormányzatok hatáskörébe utalta. A Tftv.-ben foglalt közfeladatok ellátása során a megyei önkormányzat összehangolja a kormányzat, az önkormányzat és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, amelynek keretében a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat területfejlesztési feladatai között meghatározó a **megyei területfejlesztési koncepció elkészítése** és az **arra támaszkodó program elkészítése**, amely a megye hosszú távú, 2030-ig szóló céljait foglalja össze. Ennek megfelelően 2013-ban elkészült a megye területfejlesztési koncepciója, amelyet a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés 386/2013 (XI.29) sz. MÖK határozatával fogadott el. A koncepció időtávja az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz hasonlóan kettős, egyrészt a jövőkép és az azt alátámasztó kiemelt célok esetében 2030-ig tart az időbeli hatály, másrészt az átfogó és stratégiai célok tekintetében, az Európai Unió fejlesztési ciklushoz igazodva 2014-20 közti időszakra vázolta fel a megye fejlesztésének kereteit. Ez utóbbi miatt szükségessé vált a koncepció felülvizsgálata, részbeni módosítása.

A koncepció-alkotás előkészítését a megye gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának feltérképezése jelentette, amely során a 2012/2013-ban készült helyzetfeltáró és elemző munkarészeit újították meg a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a Hajdú-Bihar Megyei Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. munkatársai. Ezen feltáró-elemző dokumentumot a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés 56/2020. (X. 2.) számú határozatával fogadta el a további tervezés alapjául és a társadalmasításra alkalmas dokumentumként.

A koncepció-alkotás következő lépését a javaslattevő fázis felülvizsgálata jelenti, melynek során a megye jövőképe és a legkedvezőbb fejlesztési irányok kerülnek meghatározásra. Jelen környezeti vizsgálat alapját képező koncepció azzal a céllal készült, hogy kijelölje Hajdú-Bihar megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyekre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni. A koncepcióban meghatározott célok és fejlesztési irányok kijelölése adja meg az alapot a 2021-2027 közötti Európai Uniói tervezési és költségvetési időszak operatív programjaihoz kapcsolódó megyei program elkészítéséhez.

A területfejlesztési stratégiai program olyan középtávú cselekvési terv, amely az adott térség fejlesztési koncepciójában kijelölt célkitűzések és a javasolt fejlesztési stratégia alapján részletesen ismerteti a fejlesztési prioritásokat, meghatározza a prioritások keretében végrehajtandó konkrét beavatkozásokat, esetleg intézkedéseket és áttekinti a megvalósítás keret- és feltételrendszerét. A területfejlesztési stratégiai program tehát Hajdú-Bihar megye területfejlesztési Stratégiai Programja, amely keretbe foglalja a megye 2021-2027 tartó fejlesztésének rendszerét.

A stratégiai program több részből áll össze. Először összegezi a követendő stratégia legfontosabb irányait, és a célpiramisra támaszkodva bemutatja az irányadónak tekintett stratégiai célokat, majd röviden vázolja a nyolc lehetséges fejlesztési prioritás legfontosabb jellemvonásait. Az egyes fejlesztési prioritásokon belüli konkrét intézkedések részletes tartalmának meghatározására az *operatív program*

keretében kerül sor. A program utolsó részében bemutatja mindazon kereteket, amelyek a program megvalósítási szempontjából létfontosságúnak tekinthetők.

A stratégiai programnak megfelelő alapokra kell támaszkodnia, mivel a prioritások megértése csak így lehetséges. Ezzel magyarázható, hogy ***mint általában a stratégiai program tartalmazza a fejlesztési koncepció célmeghatározási részének legfontosabb megállapításait.***

A helyzetfeltárás frissítését követően tehát a koncepció átdolgozása és a területfejlesztési program stratégiai részének kidolgozása történt meg. A tervezés következő fázisaként a fenti dokumentumokban rögzített keretek figyelembevételével, szükségessé vált a megyei területfejlesztési program operatív programrészének kidolgozása.

Az operatív program egységes struktúra szerint és olyan részletességgel mutatja be a javasolt intézkedéseket, hogy a leírtak alapján lehetővé váljon az egyes intézkedések megvalósítása. Minden egyes intézkedéshez kapcsolódóan áttekinti az intézkedés tartalmát, a tevékenységeket, a megvalósítás módját, a megvalósítás szervezeti kereteit, valamint az alkalmazható monitoring indikátorokat.

A megyei koncepció javaslattételi munkarészét és területfejlesztési programját a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Hivatal munkatársainak segítségével a Geolin Bt. készítette el, a Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály szakmai útmutatásának, valamint a rendelkezésre álló európai uniós és hazai fejlesztési dokumentumok és stratégiák figyelembevételével.

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program Stratégiai és Operatív munkarészeinek elkészítése is a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján történt. A koncepció készítői figyelembe vették a kormányzati szervek segédleteit, útmutatóit és a partnerségi terv eddigi végrehajtása során visszajelzéseket küldő szereplők javaslatait.

Az **egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról** szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet (továbbiakban: Kr.) 1.§ (2) bekezdés a) pontja szerint a környezeti vizsgálat (lásd. Kvt. 43. § (6) bekezdés) lefolytatása mindig kötelező arra a tervre, illetve programra, amely az 1. számú mellékletben szerepel. A Kr. 1. számú melléklet 1. pontja környezeti vizsgálat lefolytatására kötelezett tervként nevesíti a területi terveket. Ennek értelmében jelen esetben a környezeti vizsgálat lefolytatása kötelező.

A megyei területfejlesztési tervezési folyamat során a következő dokumentumokra készülnek el a közös környezeti vizsgálat:

- területfejlesztési koncepció (előkészítő és javaslattevő fázis) felülvizsgálata és módosítása,
- a területfejlesztési program (stratégiai és operatív programrész).

A közös környezeti vizsgálatot különösen az alábbi szempontok indokolták:

Az operatív program kidolgozását megelőzte egy átfogó helyzetfeltárás, melynek során a szakértők a megye jelenlegi helyzetét, problémáit, adottságait és lehetséges kitörési pontjait vizsgálták. A helyzetfeltárásra alapozva került átdolgozásra a megye fejlesztési koncepciója, mely kijelölte a fejlesztés célrendszerét és megfogalmazta a javasolt fejlesztési stratégiát. A koncepcióra támaszkodó stratégiai program pedig a koncepcióban kijelölt fejlesztési prioritásokat részletezi, meghatározza az egyes prioritásokhoz kapcsolódó konkrét intézkedések körét, áttekinti megvalósításuk feltételrendszerét. **Vagyis a megyei területfejlesztési koncepció és az arra támaszkodó program tartalma, amely a környezeti vizsgálat alapját képezheti, teljes átfedésben van, ezért indokolt az egységes szemléletű környezeti vizsgálat elvégzése.**

Az SKV esetében ki kell emelni, hogy itt konkrét hatótényezők nem azonosíthatók, csak ezek feltételezett típusai, irányai adhatók meg. Ennek következtében az állapotváltozások előrejelzése bizonytalan – nem összevethető például egy-egy beruházás hatásvizsgálatánál elvártakkal. Ennek ellenére azonosíthatóak azok a kritikus tartalmak a programelemeknek, melyek esetleg kedvezőtlen környezeti hatásokkal járhatnak. Utóbbi esetben ezek végrehajtásánál az elővigyázatosság elvére kellett támaszkodni, a tervezési elvárásokra javaslatok voltak vázolhatóak.

A környezetvédelmi célokra való megfelelés értékelésénél ebben a fázisban csak az elmozdulás irányát és nagyságrendjét lehetett becsülni. A fenntartható fejlődés szempontjából pedig nem valamilyen határértékrendszernek kellett megfelelni, hanem meghatározott elveknek, prioritásoknak, céloknak.

A környezeti vizsgálat tartalmának és részletezettségének megállapítása tárgyában a környezet védelméért felelős szervek szakmai véleményét ki kell kérni (lásd. Kr. 7. § (1) bekezdése). A 2020 novemberében kiküldésre került tematika a Kr. 4. sz. melléklete, a környezeti értékelés általános tartalmi követelményeit ölelte fel teljes körűen.

A stratégiai környezeti vizsgálat tematikájára adott környezet védelméért felelős szervek szakmai véleménye feldolgozásra és beépítésre került az SKV-ba.

2. SKV ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETŐ

2.1. A környezet védelméért felelős szervek szakmai véleménye az SKV-ra és annak beépítése

Az elkészült környezeti vizsgálat megfelelő tartalmának és részletezettségének megállapítása érdekében a környezet védelméért felelős szervek szakmai véleményét ki kell kérni (lásd. Kr. 8. § (3) bekezdése). A 2021 január 15-én kiküldésre került az SKV amelyre vonatkozóan 2021. február 15-ig adhatták meg szakmai véleményüket a környezet védelméért felelős szervek.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Hivatal megkeresése alapján a következő szakmai vélemények érkeztek válaszul:

Megkeresett illetékes környezet védelméért felelős szervezetek	Vélemények megadásának tartalma / beépítésének módja az SKV-ba
HBM Katasztrófavédelem Katasztrófavédelmi Hatósági Szolgálat	Kifogást nem emelt.
Nemzeti Népegészségügyi Központ/Kémiai Biztonsági és Kompetens Hatósági Főosztály	Kémiai biztonsági véleményt nem ad, további észrevételt vagy módosítási javaslatot nem tesz.
HBM Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály	Speciális igénye, elvárása nincs, erdészeti szempontból megfelelőnek találta.
Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztály/ Közegészségügyi Osztály 1.	Szükségesnek tartja a dokumentáció kiegészítését a természetes gyógtényezőkre gyakorolt hatások vizsgálatával. / A dokumentáció kiegészítésre került a 3.4.1. fejezet 56. oldalán, a 4.2 fejezet 121. oldalán, ill. az 5. fejezet 125. oldalán.
BAZ Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Korábbi állásfoglalását változatlanul fenntartja (kifogást nem emel).
HBM Állami Főépítési Iroda	A helyi védett építészeti értékek sérülékenyebbek, ezért ezirányú megállapításokat felülvizsgálni és kiegészíteni kéri. / A dokumentáció kiegészítésre került a 3.4.1. fejezet 86. oldalán, ill. az 5. fejezet 125. oldalán.
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Egyetért, az elfogadást javasolja.
Budapest Főváros Kormányhivatala Építészeti és Örökségvédelmi Főosztály/ Építészeti és Örökségvédelmi Koordinációs Osztály	Észrevételében megfogalmazott javításokkal, kiegészítésekkel megfelelő. / Az érintett oldalakon az észrevételezés szerint részletesen pontosításra került.
Szentpéterszeg Községi Önkormányzat	Támogatja, kiegészíteni nem kívánja.
Bedő Község Önkormányzata	Egyetért, észrevételt nem kíván tenni.
Berekböszörmény Község Önkormányzata	Egyetért, észrevételt nem kíván megfogalmazni.
Kőrösszakál Községi Önkormányzat	Egyetért, észrevételt nem kíván megfogalmazni.
Téglás Város Polgármestere	Kikötés, észrevétel nélkül hozzájárul.
Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Jegyzője	Módosítási javaslat nélkül egyetért.
Földes Nagyközség Jegyzője	Egyetért, észrevételt nem kíván tenni.
Bagamér Nagyközség Önkormányzatának Jegyzője	Egyetért, észrevételt nem tett.
Kabai Polgármesteri Hivatal Kaba Jegyzőjétől	Helyi környezet- és természetvédelem szempontból nem tartja szükségesnek környezeti vizsgálat lefolytatását.
Hajdúszovát Községi Önkormányzat Jegyzőjétől	Változtatás nélkül támogatja.
Tetétleni Közös Önkormányzati Hivatal Bihartordai kirendeltsége	A dokumentációban foglaltakkal egyetért.
Konyári Polgármesteri Hivatal Jegyzőjétől	Elfogadja, egyéb észrevétele nincs.
Vekerd Községi Önkormányzat Polgármesterétől	Észrevétele, javaslata nincs, kifogást nem emel.

Furta Község Önkormányzata Polgármesterétől	Észrevétele, javaslata nincs, kifogást nem emel.
Bakonszeg Községi Önkormányzat	Észrevétele, javaslata nincs, kifogást nem emel.
Mikepércs Községi Önkormányzat Jegyzőjétől	Észrevételt nem kíván tenni.
Nádudvar Város Jegyzője	Egyetért, észrevételt nem tett.
Hajdúdorog Város Önkormányzata	Egyetért, észrevételt nem tett.

2.2. A vizsgálat legfontosabb megállapításai a fenntarthatóságra és a környezeti elemekre vonatkozóan

A területfejlesztési koncepció jövőképe egy, a természeti környezettel fenntartható módon, de mégis dinamikus fejlődő, a lakosainak jó életminőséget biztosító megyét vizionál, mely kihasználja természeti, társadalmi és gazdasági adottságait.

A stratégiai környezeti vizsgálat alapján megállapíthatóvá vált, hogy a megyei területfejlesztési koncepció és program más releváns tervekkel, illetve programokkal – a 2021-27 időszakra vonatkozó, a megvalósításával összefüggő tervekkel, programokkal, illetőleg stratégiákkal.

A belső koherencián túlmenően a külső konzisztencia ex ante értékelését – a projekt céljainak összevetése a projekt szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal is megvizsgáltuk, amely alapján megállapítást nyert, hogy a környezetvédelmi célok alapvetően megfelelő hangsúllyal megjelennek, és figyelembe vételre kerülnek a megyei területfejlesztési koncepcióban és programban.

A területfejlesztési koncepció és program céljai, illetőleg azon belül a prioritások beavatkozásai keretében megfogalmazott intézkedések részletes vizsgálata alapján megállapíthatóvá vált, hogy azok megfelelő mértékben szolgálják a fejlesztések előirányzása során a környezeti szempontokat is.

A területfejlesztési koncepció és program céljait átszövi a környezeti konfliktusok csökkentésére és a fenntartható fejlesztésekre vonatkozó cél, ezáltal a területfejlesztési program hatására várhatóan bekövetkező új környezeti konfliktusok kialakulásának esélye kicsi.

A kifejezetten környezeti értékeket képviselő prioritások, mint a Fenntartható környezet, Klímaadaptáció a megyében, vagy az Élhető vidék – élhető települések c. prioritások intézkedései közvetlenül vagy közvetve nagymértékben elősegítik a környezeti szempontokat érvényre jutását a további tervezési fázisokban tovább élve.

Lehetséges környezeti kockázatokat jellemzően a gazdaságfejlesztési és az elérhetőségi – közlekedési hálózati fejlesztések egyes beavatkozásai jelenthetnek. Itt egyes úthálózati bővítések és hiányzó hálózati elem kiépítések esetében – az SKV javaslatainak figyelmen kívül hagyása esetén - a környezetre káros hatással is számolni lehet.

A további prioritások ugyanakkor kevésbé tekinthetőek relevánsnak környezeti szempontokból, mindazonáltal, hogy megfelelően szolgálják a megye stratégiai és operatív területfejlesztési és társadalmi céljait.

Az esetleges káros környezeti hatások elkerülését az egyes tervi elemek, fejlesztések megvalósítása esetében egyedileg lehetséges biztosítani - pl. előzetes vizsgálati dokumentáció vagy környezeti hatásvizsgálat készítése során.

Jelen környezeti vizsgálat a várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vonatkozóan javaslatokat az alábbi területekre vonatkozóan állapított meg:

- ipari parkok, ipari és gazdasági-szolgáltató területek, telephelyek infrastrukturális fejlesztése és/vagy területi bővítésével összefüggő beavatkozások intézkedéseire
- szállítmányozási, logisztikai hálózatosodási intézkedésekre
- elérhetőségi – közlekedési hálózati fejlesztésekkel összefüggő beavatkozásokra/intézkedésekre

Országban áttérjedő hatás kevés projektelemnél várható. Ilyen a program 4. prioritás: Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében – 4.3: Határon átívelő közúti kapcsolatok fejlesztése, ill. 4.10: Debrecen és Nagyvárad közötti vasútvonal helyreállítása – a Nagykereki- Ártánd közötti vonal újrakiépítése beavatkozása. Ezen esetekben az országhatáron áttérjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló, 1991. február 26-án, Espooban (Finnország) aláírt és a 148/1999. (X. 13.) Korm. rendelettel kihirdetett egyezményben foglaltakat kell betartani.

2.3. A Stratégiai Környezeti Vizsgálat javaslatainak összegzése

A fenntarthatóságra megfogalmazott javaslatok – egy-egy társadalmi-gazdasági vonatkozásokon túlmenően - szoros kapcsolatban vannak a környezetvédelmi szempontok relevanciájában megfogalmazott javaslatokkal. A fellépő környezeti hatásokat kompenzáló javaslatok ráépültek, illetőleg kiegészítették a koncepcióban és programban megfogalmazott értékrendet és környezeti szempontokat.

Földtani közeg, felszíni és felszín alatti vizek

A felszíni és felszín alatti vizek védelme (a földtani közeg védelmén át) stratégiai és környezetvédelmi szempontból egyaránt minden program-prioritás összes beavatkozási fejlesztésének tovább tervezése során prioritást kell, hogy élvezzen. Egyúttal a lakossági vízgazdálkodás részévé kell tenni a szemléletformáláson át a vízzel való takarékoság alapelvét. A szennyvízkezelésnél ugyanakkor a körkörös gazdaságra alapuló módszereket kell előnyben részesíteni.

A mélyföldtani rétegek ásvány- és termál vízkészletei vízminőségének és utánpótlási egyensúlyának megóvása fokozott figyelmet és korlátozó szemléletű gazdálkodást igényel. A program célrendszerének a katasztrófavédelmi fejlesztési területekkel történő kiegészítése indokolt.

Levegőminőség és zajvédelem

A 3. prioritásban megjelenő, logisztikai központok kialakítása a meglévő ipari parkok területén intézkedés vonatkozásában a közúti közlekedés intenzitásának növekedésével a fő és gyűjtőúthálózati elemek mentén jelentkező többlet zaj- és levegőterhelés elkerülésére javasoljuk, hogy az ilyen célirányú fejlesztések esetében legyen a létesítés feltétele a közúti megközelítés települési lakóutakat és lakóterületeket elkerülő úthálózatának kiépítése is. Ezeket a fejlesztéseket települési és térségi szinteken is javasolt összehangolni, így a kumulálódó környezeti zaj, és levegőterhelések hatását is ki lehet mutatni és kellő időben átgondoltan lehet közúthálózati fejlesztéseket kezdeményezni.

A 4. prioritásban és a 7. prioritásban is megjelenő, a főutak – ill. Debrecen városába bevezető főutak - négyesávosítása következtében jelentkező, a kifejezetten erős forgalomgeneráló hatásnak köszönhető számottevő zaj- és levegőterhelés növekedés elkerülése érdekében ezeket a fejlesztéseket a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet vizsgálati keretein túlmenően javasoljuk csak az olyan helyeken tovább tervezésre előirányozni, ahol a meglévő közvetlenül, vagy közvetve érintett lakóterületek érdeksérelme és az egészséges emberi élethez kapcsolódó alapjog érintése nélkül megvalósítható a

fejlesztés. Az ilyen jellegű fejlesztésekkel szemben az elkerülhetetlen napi ingázás közlekedési igényeinek kielégítésére a kötöttpályás fejlesztéseket, valamint ezzel együtt a város határában a közlekedési módváltást támogató közlekedéshálózati fejlesztések támogatását javasoljuk.

A 4. prioritás további közúthálózati fejlesztései esetében (pl. hiányzó határkapcsolatok létesítése) javasoljuk a körültekintő, környezeti zajszempontokat is megfontoló döntéshozatal alapján történő hálózati elem-kiválasztását.

A 7. prioritásban, Debrecen belterületi lakóterületeinek növelése a város keleti peremén c. intézkedés esetében elkerülendő a közlekedési mobilitás indukciója (ami alapvetően adott, mivel itt kevesebb munkahely és iskola található), ezért javasoljuk a jó környezeti levegőminőség és viszonylag csendesebb területek megőrzése céljából a lakóterületek mérsékelt területi fejlesztését, egyúttal a közösségi közlekedés fejlesztését, külön megvizsgálva a kötöttpályás hálózati kapcsolódási lehetőségeket.

A 7. prioritásban az új iparterület vagy ipari park létesítés, ill. ipari park területi bővítés következtében szükségszerű közúti forgalom generálás kedvezőtlen zajterhelési és levegőminőségi hatásait elkerülendő javasoljuk a 3. prioritásban a logisztikai központok esetében tett intézkedési javaslat ezen esetben is történő alkalmazását.

A közlekedési zajterhelés esetében az alábbi javaslatok tehetőek még:

- az útburkolatok esetében legalább az „A” érdességi kategória folyamatos fenntartását tartjuk szükségesnek,
- „csendes aszfalt” alkalmazása – az út kopórétegének megújítása speciális aszfalttal,
- zajárnyékoló falak létesítése a szükséges, de hiányzó helyeken (közút és vasút mentén egyaránt),
- közutakon sebesség csökkentés és annak ellenőrzése a zajvédelmi indokolt helyeken,
- nagymértékű zajterhelési határérték túllépés esetén - azokon a helyeken, ahol belátás, útátvezetés, emeleti védendő szintek stb. miatt zajárnyékoló fal nem építhető, ott a csendes burkolatok alkalmazása mellett az épületek zajcsökkentést nyílászárócsereével javasoljuk megoldani.

A potenciálisan megnövekvő közúti zajterhelés miatt várható zajkonfliktus okán folyamatos zajmonitoring vizsgálatok végzését javasoljuk a tervezett fejlesztések vagy beépítések megvalósítását követően.

Burkolat minősítési zajvizsgálatok: az „A” burkolat érdességi kategória (vagy ún. csendes aszfalt) folyamatos fenntartása érdekében javasoljuk monitorizálni a városok és települések főbb közlekedési útvonalait ún. SPB index mérésekkel vizsgálva az aszfalt minőségét, a burkolat zajkibocsátási jellemzőit.

Élővilág, zöldfelületi rendszer - tájszerkezet

Alapvetően a 3. és 4. prioritás természeti és táji értékekre nézve potenciális kockázatokat hordozó részcélok fejlesztései miatt javasolt önálló fejlesztési célként megnevezni a programban a természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, védett és érzékeny területek megőrzését.

Javasolt és célszerű a zöldinfrastruktúra fejlesztési terveket, illetőleg az ökoszisztéma szolgáltatási és a természetvédelmi helyreállításra is kiterjedő fejlesztéseket térségi szinteken is összehangolni. Az EU Biodiverzitás Stratégiájának ajánlásai szerint törekedni kell a megyei védett természeti területek növelésére.

A tervezett Bihar-Sárréti Natúrpark övezete nyomán javasolt lenne a további natúrparkok kialakításának külön rész cél kitűzést adni.

Klímavédelem

A klímastratégiai tervezés integrációját mind a területfejlesztés, mind a településtervezés folyamatába ágyazott klímastratégiával célszerű megvalósítani – ezt az elvet javasoljuk a tovább tervezési fázisokban hangsúlyosan érvényre juttatni. A program rész céljai között javasoljuk a klímaadaptáció szerepének erősítését. Javasoljuk, hogy a rendezési tervek készítése során ezen klímaváltozás szempontjából sérülékeny megyei területek kerüljenek részletes lehatárolásra és egy önálló övezeti megjelöléssel legyenek ellátva.

Épített környezet, kulturális örökség védelme

Az épített környezet értékeinek védelme során fontos a településkép-védelem érdekében a tervezett létesítmények vizuális megjelenésének olyan kialakítása, mely a védettség alatt álló területhez vagy objektumhoz illeszkedik (pl. anyaghasználat, szín- és formavilág stb.).

A világörökségi vagy világörökségi pufferterek érintése/megközelítése esetén a 2011. évi LXXVII. törvény a világörökségről előírásait és a világörökségi vagy világörökség-várományos területek kezelési tervében foglaltakat figyelembe kell venni. A világörökségi vagy világörökségi pufferterek érintése/megközelítése esetén a világörökségi területtel jelölés hazai eljárásrendjéről, a világörökségi kezelési tervek tartalmi követelményeiről és elkészítésük rendjéről, a gondnokságokról, valamint a világörökségi területen az államot megillető elővásárlási jogról szóló 335/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni.

Műemléki jelentőségű területek érintettsége esetén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 39. §. előírásait kell alkalmazni, továbbá a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 57. § (7) bekezdés szerint „biztosítani kell az építészeti, településképi, valamint egyéb környezeti, természeti értékek fenntartható használatát és a hagyományos tájhasználat megőrzését”. Az építési tevékenység során kiemelt figyelmet kell fordítani a védendő objektumok állapotának megőrzésére, valamint olyan műszaki megoldások alkalmazandók, melyek az üzemelés során is a legkevesebb terhelő hatással járnak (pl. rezgés).

A régészeti területek feltárása a beruházások környezetében jelen SKV léptékét meghaladja, ugyanis részletesebb (pl. kataszteri terv szintű) vizsgálatot igényel. Amennyiben a tervezett beavatkozások majdani fejlesztései ténylegesen érintenek régészeti területet, úgy a 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről és a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet alapján kell eljárni, az örökségvédelmi szakhatóság állásfoglalása alapján. Amennyiben régészeti érdekű területen terveznek földmunkával járó beruházást, ide értve az erdőtelepítést, tereprendezést, javasoljuk, hogy a szakmailag szükséges mértékű régészeti terepmunka (terepbejárás, műszeres lelet- és lelőhelyfelderítés, próbafeltárás) segítségével előzetesen vizsgálják meg a területet, vagy kövessék nyomon a beruházást régészeti felügyelet formájában.

2.4. A Stratégia Környezeti vizsgálat monitorozási javaslatának összegzése

Ugyan a TFK és TFP megvalósítása jellemzően nem direkt módon hat a környezeti elemekre, mégis a várhatóan fellépő környezeti hatásokra tekintettel az SKV-ban röviden értékelésre kerültek a TFK és TFP-ben szereplő monitorozási javaslatok, illetőleg egyes esetekben - ahol mérhetőnek lehetett ítélni egy-egy intézkedés környezeti hatását és a program nem mutatott rá, de szükségesnek láttuk - ott

javaslatokat fogalmazzunk meg a monitoring rendszer kialakítására. A fenntarthatósági indikátorok kialakítására, valamint egyéb a program megvalósítása során szükséges intézkedésekre, intézményi kapacitásra, kompetenciákra vonatkozóan jelen SKV tárgya szerinti feladat léptékében nem tudunk egységes módszertani útmutatás hiányában javaslatot tenni.

A területfejlesztési programban megjelenő monitoring-elemek értékelése:

A Fenntartható környezet prioritás/1.2 intézkedésében: Felszín alatti vizek hasznosítása, monitorizálása – jól kiegészíti az OKKP-ben a szennyezett vizekre kiterjedő monitorizálást, mivel a helyes és mértékletes hasznosítható vízgazdálkodást segíti elő, aminek a nyomon követése és tervezése szintén fontos feladat úgy, hogy adott esetben a vízminőségromlásról kellő időben ad előrejelzést.

Az Élhető vidék – élhető települések prioritás/ 8.2 intézkedésében: A levegőszennyezés és zajterhelés folyamatos nyomon követése, monitoringjának támogatása – a két legfontosabb és jól mérhető, az emberi egészséget alapjaiban meghatározó környezeti elemre kiterjedő monitoring javaslat megfelelően teljesítheti célját. A cél, a konkrét projektfejlesztések környezeti terhelő hatásának kontroll alatt tartása mellett, hogy a megye rendelkezzen széles körű adatbázissal mind a levegőminőségre, mind a zajterheltségi állapotra.

Javasoltok további monitoring-elemekre:

1. prioritás/1.2. intézkedés felszín alatti vizek monitoring célja érdekében javasoljuk vizek monitorizálására tervet készíteni és kiterjeszteni azt a felszíni vizekre is. A vízminőségi adatokat célszerűen smart-app megoldásokkal kell közelebb hozni a hatásviselő felekhez, érzékenyítve őket a felelősségvállalás tekintetében.

8. prioritás/8.2 intézkedés környezeti levegő és zajterhelés monitoring célja érdekében javasoljuk a megyében található automata mérőállomások számának bővítését, továbbá állandó zajmonitor-hálózat fejlesztését. Az így nyert adatokat korszerű térinformatikai felületeken kell megosztani a hatásviselő lakossággal.

A környezeti zaj kialakulásával összefüggésben az 5. fejezetben az intézkedések között javasolt, a közutak burkolat akusztikai minőségének mérhetőségére vonatkozóan ún. SPB index mérések bevezetését javasoltuk, széles körben, a megye fő- és gyűjtő úthálózati elemein túlmenően a kiszolgáló és lakóutak tekintetében is.

Különösen kiemelten fontos javasolt monitorizálási feladat a természeti értékek folyamatos állapotfelvétele, a biotikai adatbázisok felvétele, kezelése – vagyis a biológiai sokféleség megőrzésének mérhetővé tétele. Ennek keretében megfelelő forrás és szakmai személyzeti állomány biztosítása a természetvédelmi kezelőknek, hogy a növény-, és állattársulások vonatkozó előfordulási és egyéb természetvédelmi jelentőségű tulajdonságukra jellemző adatokat (biotikai adat - pl. faj előfordulási térkép, vegetációtérkép, cönológiai felvétel stb.) továbbra is egységes módon gyűjthessék, tárolják és biztosíthassák a hozzáféréseket-lekérdezéseket.

A beavatkozások között az ÜHG kibocsátás monitorizálása nem jelenik meg önálló szempontként, ezért javasoljuk az emisszió kataszteri felmérésbe nem tartozó szektorok és ágazatok ÜHG kibocsátást csökkentő minden elért hasznos eredményt egységes nyilvántartó rendszerben rögzíteni. A lakosság érzékenyítése érdekében javasolt az elért eredményeket egyszerű mutatókkal mindenki számára közérthetően megjeleníteni és elérhetővé tenni, összevetve az ÜHG csökkentési célértékkel.

Hajdú-Bihar megye környezeti állapota összességében kedvezőnek tekinthető. A mezőgazdasági és ipari tevékenység, illetőleg a közlekedési szektor terhelő hatásait azonban a nem túl magas erdősültség, a gyepek, a víztestek viszonylagosan jó állapota csak részlegesen tudja kompenzálni. A megye terhelhetősége ennek tükrében csak viszonylagosan tekinthető kedvezőnek, amit figyelembe kell venni akár egy esetleges nagyobb léptékű beruházás, iparterület vagy közút fejlesztés esetén, hogy elkerülhető legyen a jelentős vagy meghatározó mértékű negatív környezetterhelési változás.

2021. május 14.